

บทบาทของการศึกษา

กับการก้าวสู่ยุคประเทศไทย 4.0

โดย

ดร.กมล รอดคล้าย

เลขาธิการสภาการศึกษา

ประเด็น

ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมไทย

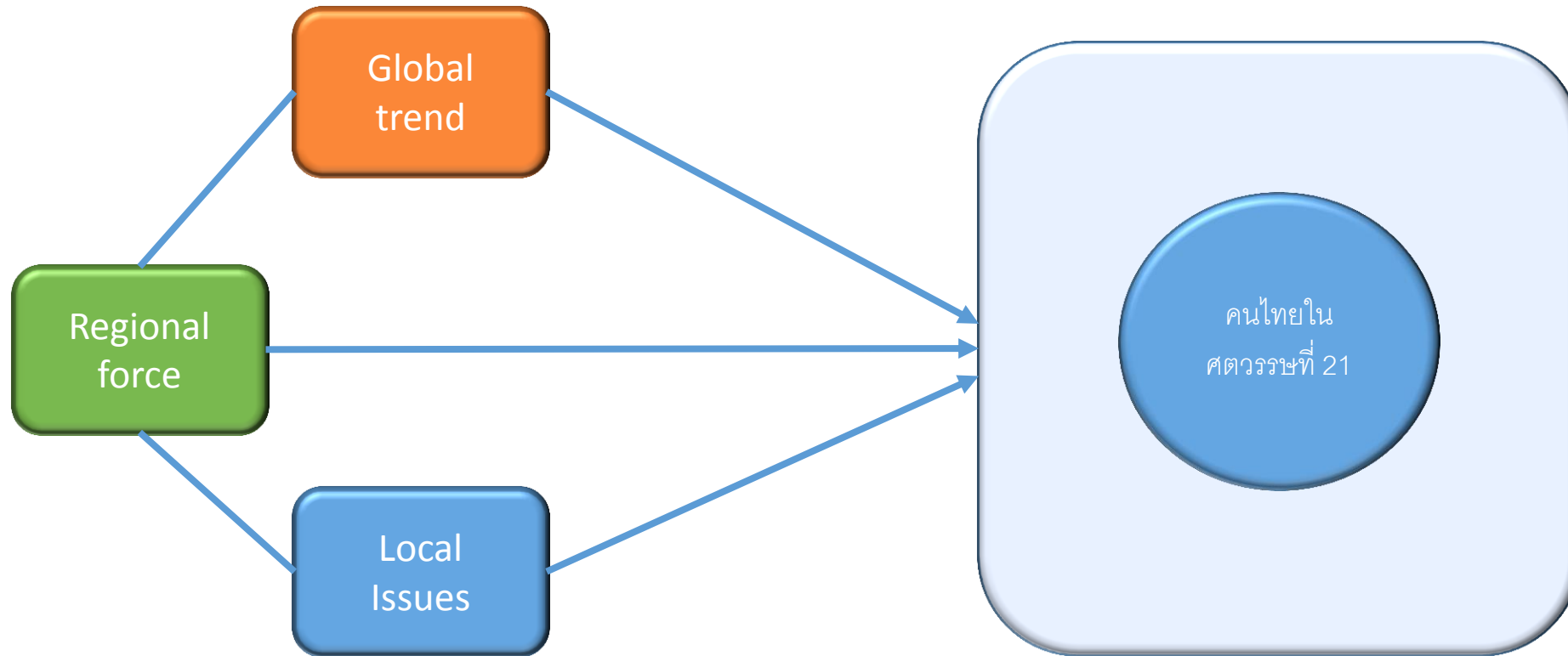
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21

รัฐธรรมนูญแผนการศึกษาแห่งชาติ 2560-2579

การศึกษากับการเปลี่ยนแปลง

บริบทการเปลี่ยนแปลงสำคัญที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย และภาพคนไทยในศตวรรษที่ 21

ที่มา : คณะวิจัย Sasin Intitute for Global Accairs (SIGA)

1. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลก (Global Trend)

- ☀️ พลวัตการเปลี่ยนแปลงโลกจากการก้าวผ่านจากศตวรรษที่ 20 เข้าสู่ศตวรรษที่ 21
 - ☀️ แนวโน้มใหญ่ที่สำคัญของโลก (Mega Trend)
-

2. แรงขับเคลื่อนในระดับภูมิภาค

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก
โดยกรอบความร่วมมือที่มีความสำคัญใกล้ชิดกับประเทศไทย

3. ประเด็นภายในประเทศไทย (*Local Issues*)

- ประเด็นปัญหาภายในประเทศไทย (*Local Issues*)
 - ยุทธศาสตร์ของประเทศ (*Country Strategy*)
-

ยุทธศาสตร์ชาติ : กรอบการพัฒนาระยะยาว

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์

“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว

ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข

และตอบสนองต่อการบรรลุ

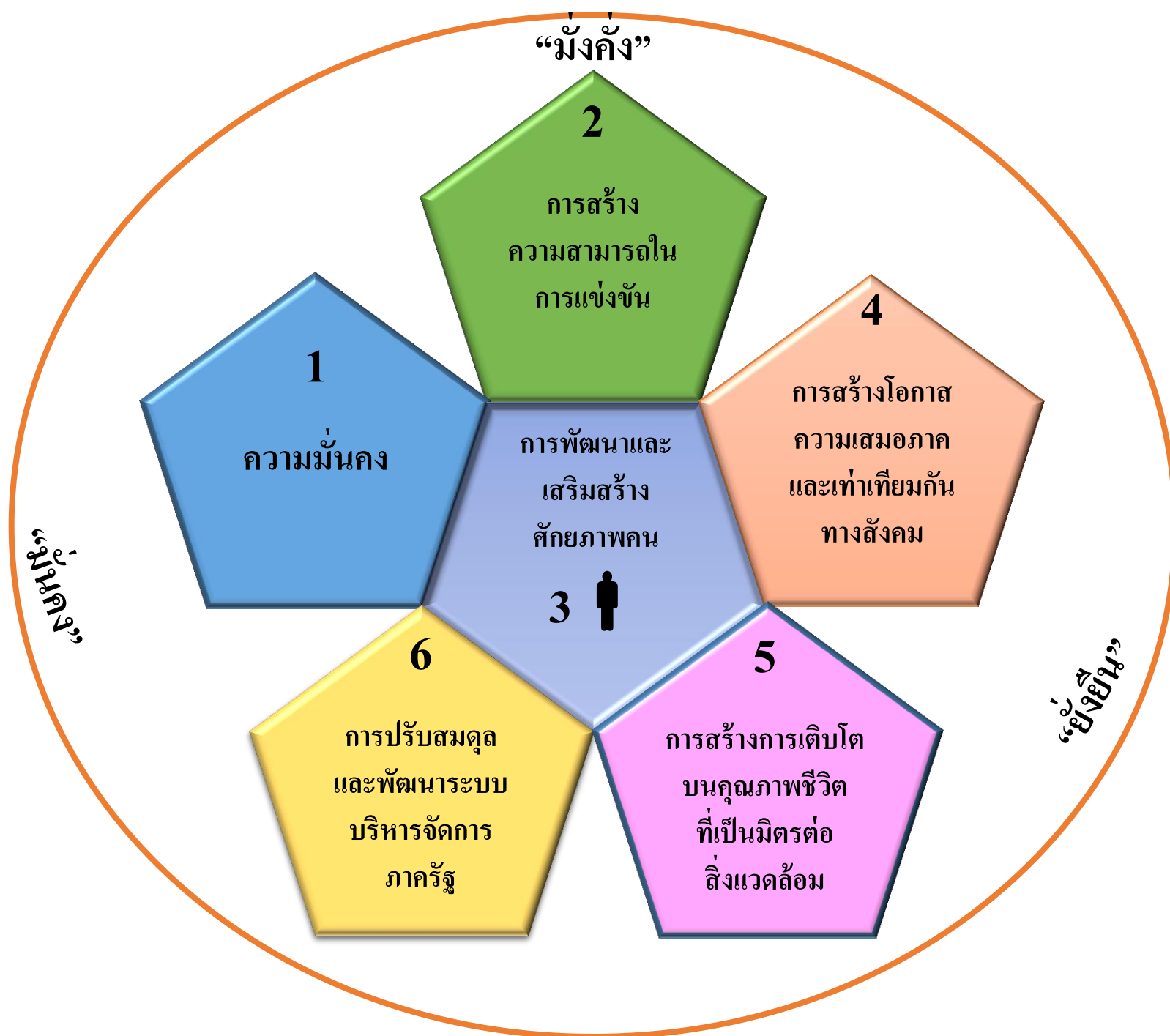
ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต

สร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้าง

ความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและ

เป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

ความมั่นคง

- ✍ การมีความมั่นคงปลอดภัย จากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ ในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- ✍ ประเทศ มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็ง เป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน ระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล
- ✍ สังคม มีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชน มีความเข้มแข็ง ครอบครัว มีความอบอุ่น
- ✍ ประชาชน มีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิตมีที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ✍ ฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงของอาหารพลังงาน และน้ำ

ความมั่งคั่ง

- ✍ ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ยกกระดับเป็นประเทศในกลุ่มประเทศรายได้สูงความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น
- ✍ เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูงสามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ มีบทบาทสำคัญในระดับภูมิภาคและระดับโลก เกิดสายสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างมีพลัง
- ✍ ความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน

- ✍ การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดีไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์
- ✍ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลก ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม
- ✍ มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อการพัฒนาในทุกระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน
- ✍ ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ไทยแลนด์ 4.0

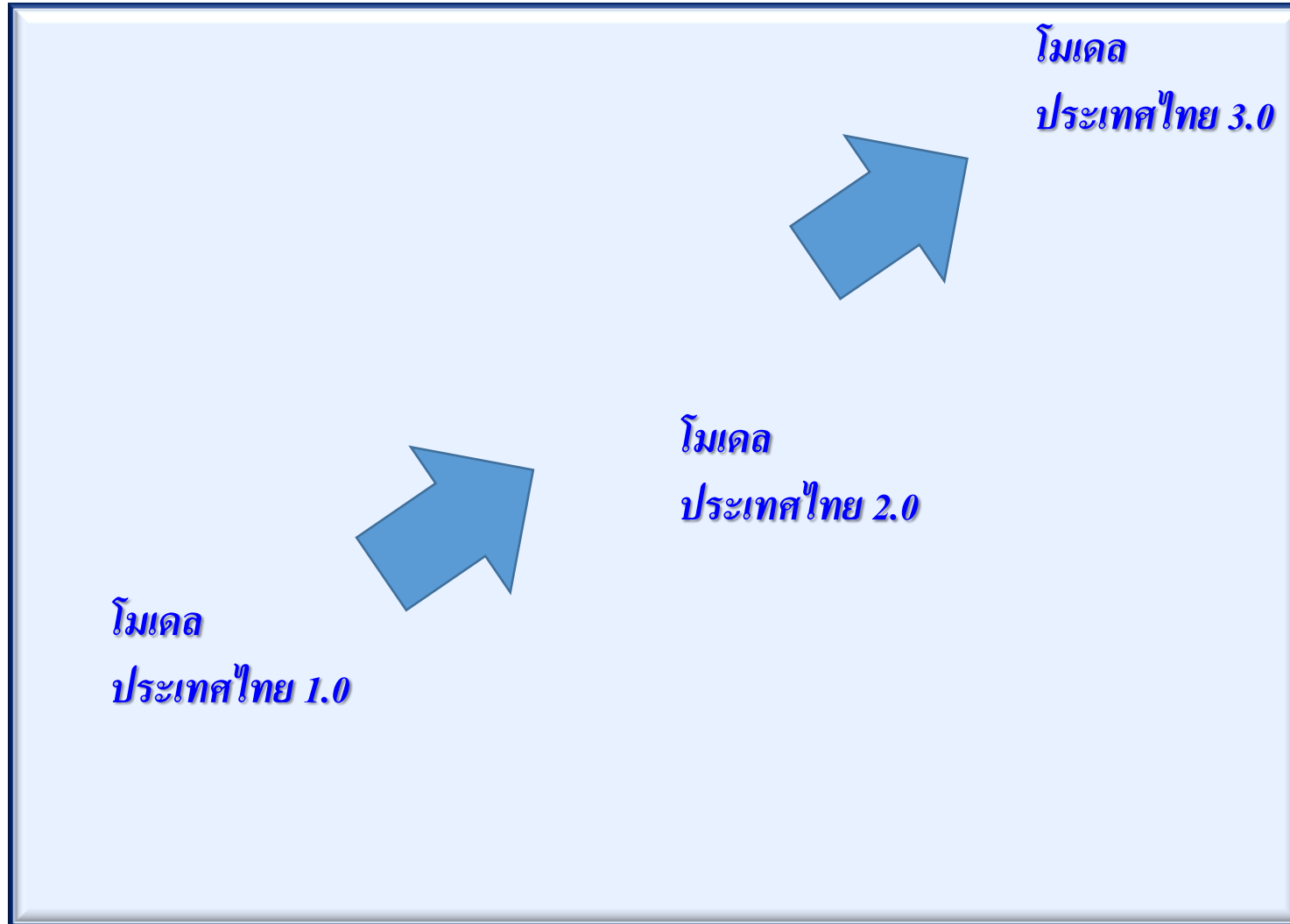
โมเดลเศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมา

ความมั่นคงของชาติ

การเผชิญกับ 3 กีบดักในโมเดลประเทศไทย 3.0

ความมั่นคงของชาติ

กีบดัก
ความไม่สมดุล

กีบดัก
ความเหลื่อมล้ำ

กีบดักประเทศ
รายได้ปานกลาง

Transformative Shifts

Traditional Farming

Smart Farming

Traditional SMEs

Smart Enterprise/Startups

Buy Technologies

Make Technologies

Traditional Services

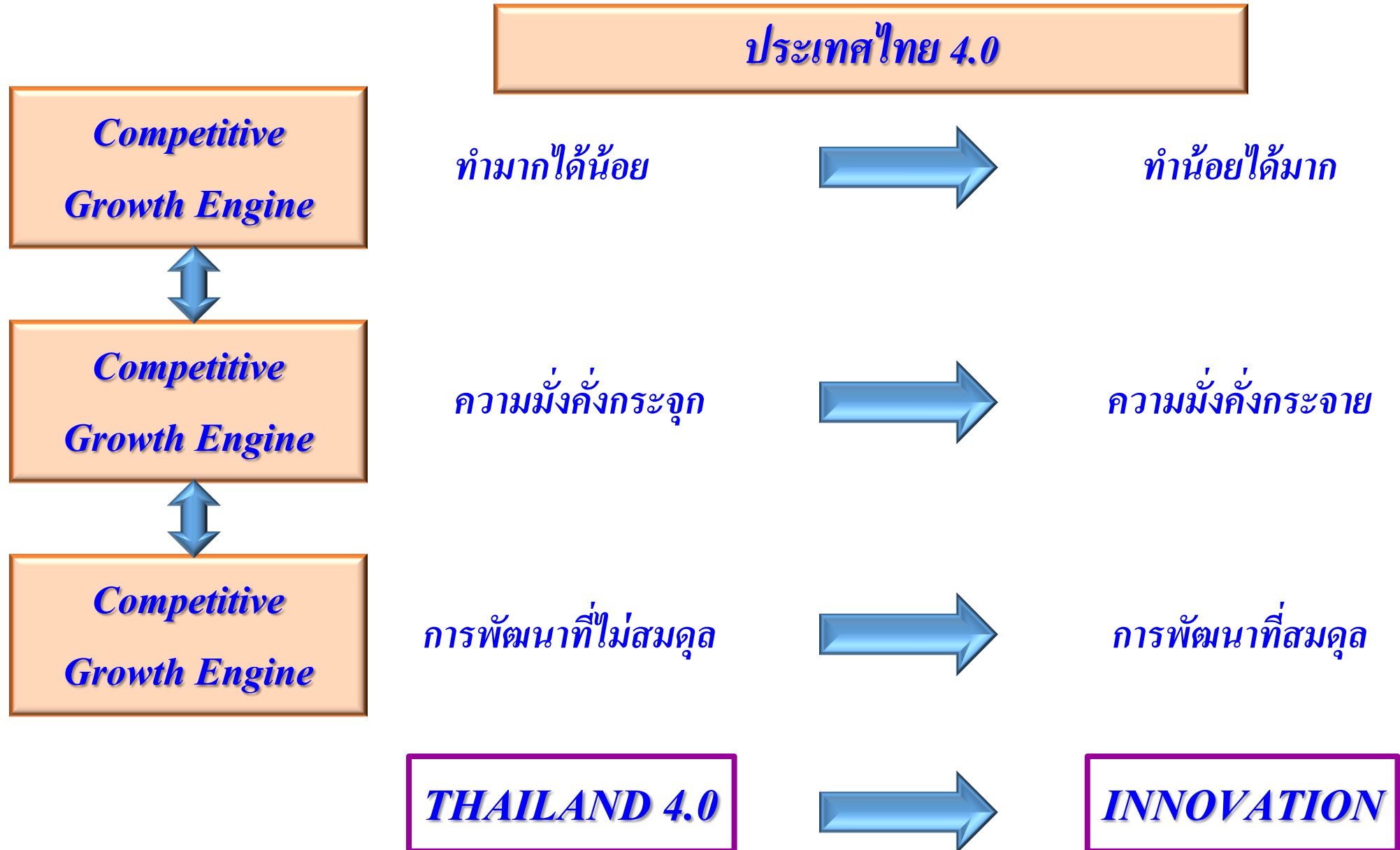
High Value Services

Unskilled Labours

Knowledge Workers/
High Skilled Labour

New Engines for Growth ขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0

New Technology	New Industry	Enterprise
<ul style="list-style-type: none"> • Bio-tech 	<ul style="list-style-type: none"> • Food & Agriculture 	<ul style="list-style-type: none"> • Agritech • Foodtech
<ul style="list-style-type: none"> • Bio-Med 	<ul style="list-style-type: none"> • Health & Wellness 	<ul style="list-style-type: none"> • Healthtech
<ul style="list-style-type: none"> • Mechatronics 	<ul style="list-style-type: none"> • Smart Devices & Robotics 	<ul style="list-style-type: none"> • Robotech
<ul style="list-style-type: none"> • Embedded Technology 	<ul style="list-style-type: none"> • Digital & IOT 	<ul style="list-style-type: none"> • Fintech • Edtech • E-Marketplace • E-Commerce • Service Enhancing
<ul style="list-style-type: none"> • Service Design & Technology 	<ul style="list-style-type: none"> • Creative, Culture & High Value Services 	<ul style="list-style-type: none"> • Designtech • Lifestyle Business • Traveltech

ทักษะที่จำเป็นเพื่อพัฒนาไปสู่ Thailand 4.0

ทักษะที่ต้องพัฒนาสำหรับคนไทย
เพื่อเข้าสู่ Thailand 4.0

- Critical Thinking & Evaluation
- Productivity & Innovation
- Creativity & Imagination
- Change & Problem-Solving
- Communication & Self Confident
- Asian & International
- Ethic & Responsibility

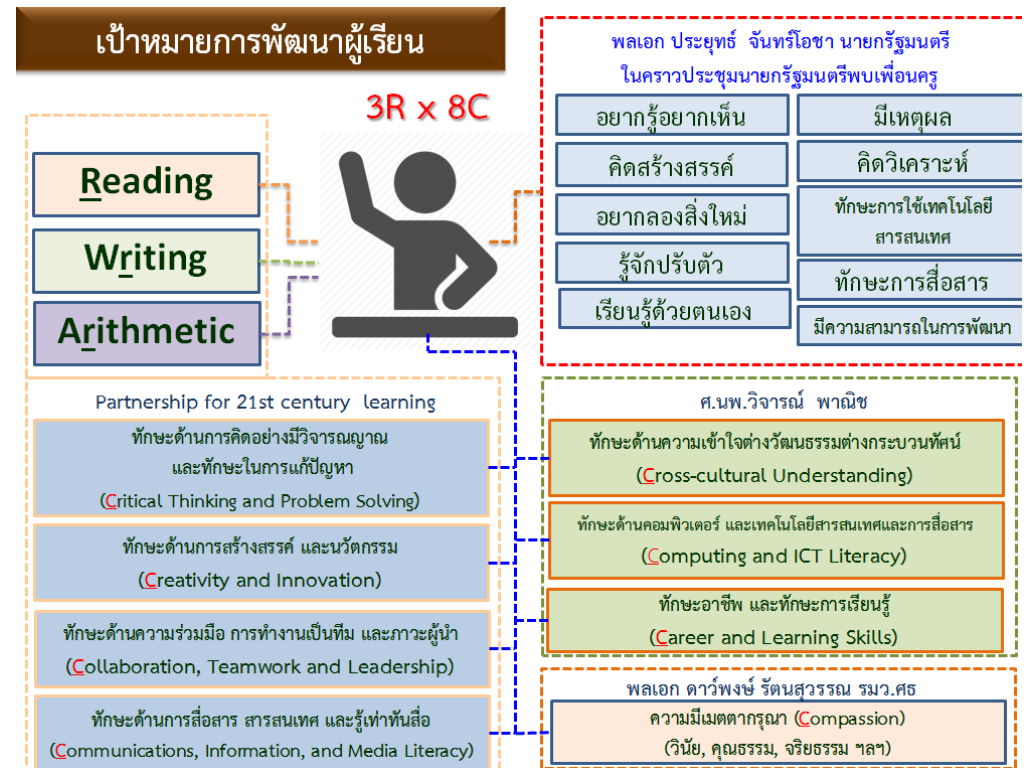
ที่มา : ศ.ไพฑูรย์ สินลารัตน์

ทักษะที่ต้องพัฒนาสำหรับผู้เรียน เพื่อเข้าสู่ Thailand 4.0

ทักษะที่เป็นจุดเน้น

- Critical Mind
- Creative Mind
- Productive Mind
- Responsible Mind

ที่มา : ศ.ไพฑูรย์ สินลารัตน์

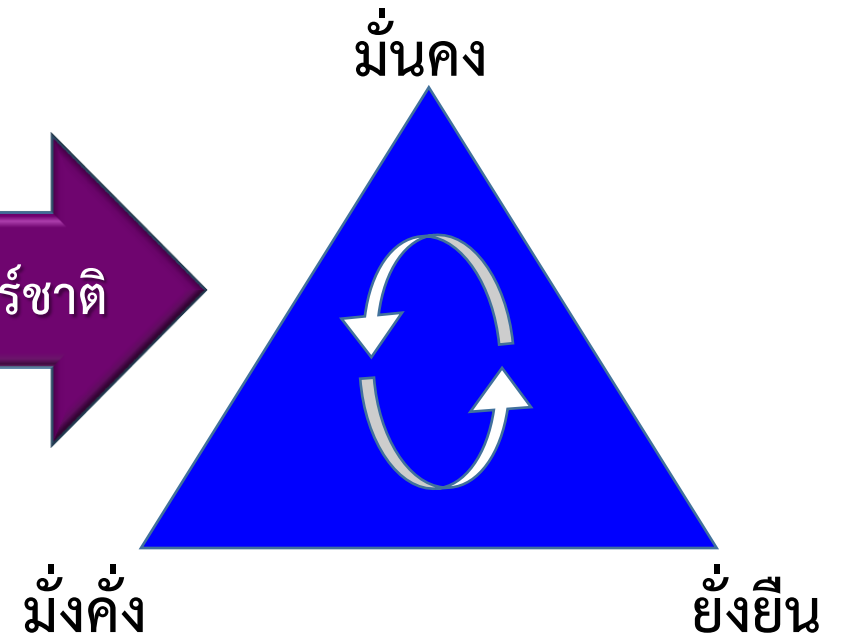
ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ

กรอบแนวคิดการพัฒนาการศึกษา ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

Quick Win			
3 - 5 ปี			
ยุทธศาสตร์			
การศึกษา 20 ปี			

การก้าวสู่ประเทศโลกที่หนึ่ง
ภายในปี พ.ศ. 2579

วิสัยทัศน์และกรอบยุทธศาสตร์ชาติ

Quick-win เน้นการพัฒนา 5 กลุ่มเป้าหมายเร่งด่วน : ระยะ 3 - 5 ปี

Gifted/Talented

1. ใช้ประโยชน์จากกลุ่ม Gifted (Olympiads / สอวน./ พสวท./ กพ./ วท. ฯลฯ) โรงเรียนที่รับเด็กเก่งเฉพาะด้าน (กำเนิดวิทย์ มหิดล จุฬารัตน์ฯ) ให้คู่กับการลงทุนและใช้ทรัพยากรทางการศึกษา โดยส่งเสริมให้ศึกษาในสาขาที่ประเทศขาดแคลนและต้องการ และจัดงานรองรับอย่างเหมาะสม
2. ส่งเสริมสนับสนุนผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

อาชีวศึกษา

1. เน้นการผลิตกำลังคนใน 5 กลุ่มเทคโนโลยี และอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สามารถทำงานได้จริง และได้ทันที
2. สถานพลังประชารัฐด้านยกระดับวิชาชีพ
3. ขยายการศึกษาแบบทวิภาคี ทวิวุฒิ เพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานที่มีทักษะในสาขาที่ตลาดแรงงานต้องการ

อุดมศึกษา

1. จัดกลุ่มมหาวิทยาลัยตามความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อรวมพลังสร้างความเป็นเลิศ
2. เร่งผลิตกำลังคนตามความต้องการของประเทศ ใน 5 กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย
3. เป็นผู้นำในการวิจัยและพัฒนา (R&D) และนำผลไปพัฒนา โดยเฉพาะใน 5 กลุ่มหลัก
4. สร้างผู้นำและผู้ประกอบการที่สามารถแข่งขันได้
5. เป็นสะพานสร้างการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ชุมชน อุตสาหกรรม
6. เน้นการจัดสหกิจศึกษา

กำลังแรงงาน (บัณฑิตที่ว่างงาน/แรงงานไร้ฝีมือ) ยกระดับสมรรถนะกำลังแรงงานเพื่อรองรับ 5 กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ผู้สูงอายุ ใช้ประโยชน์จากความรู้และประสบการณ์เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อน Thailand 4.0 ในลักษณะคลังสมอง (Think Tank) และผู้ประกอบการ (Entrepreneur)

การพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ : ระยะ 20 ปี

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย/อาชีวศึกษา

I. สายสามัญ

- สร้างทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับ Thailand 4.0 (Critical /Creative/Productive/Responsible Mind)
- จัดหลักสูตรสหวิทยาการที่มุ่งสร้างทักษะและสมรรถนะสำคัญในการศึกษาและทำงานในอุตสาหกรรมเป้าหมาย และในสาขาอื่นที่สำคัญตามความต้องการ
- ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning (STEM , PBL WIL CIL RBL PBI)

II สายอาชีพ

- มุ่งเน้นสมรรถนะเพื่อรองรับอุตสาหกรรม 5 กลุ่มหลัก และการทำงานได้จริง
- จัดหลักสูตรเน้น Competency Based Learning และการเทียบเคียงคุณวุฒิวิชาชีพ
- จัดการเรียนการสอนแบบ Dual Study
- ร่วมมือกับเอกชนในการผลิต Competitive workforce เน้น PPPs
- ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการผลิต/พัฒนาครูอาชีวศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้อง/ครูสามารถพิเศษ
- ยกกระดับสถาบันอาชีวศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศตามโมเดล 4.0 เช่น วิทยาลัยเกษตร วิทยาลัยการอาชีพ

III. เด็กที่มีความสามารถพิเศษ

- ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์คิดค้น และการจดลิขสิทธิ์ทางปัญญา เพื่อนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ

การศึกษา ระดับอุดมศึกษา

- ส่งเสริมมหาวิทยาลัยที่มีศักยภาพในด้านต่าง ๆ ตามโมเดลประเทศไทย 4.0
- จัดหลักสูตรแบบสหวิทยาการ
 - ผลិតบัณฑิตตรงกับสาขาความต้องการ
 - ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (R&D)
 - พัฒนาครูและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
 - สร้างศูนย์ความเป็นเลิศ/ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ

เพิ่มศักยภาพให้มหาวิทยาลัยท้องถิ่น (เน้น STEM R&D มากขึ้น)

สร้างเครือข่ายและประสานความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ (Alliances; PPPs)

พัฒนาโรงเรียนและหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาตามโมเดลประเทศไทย 4.0

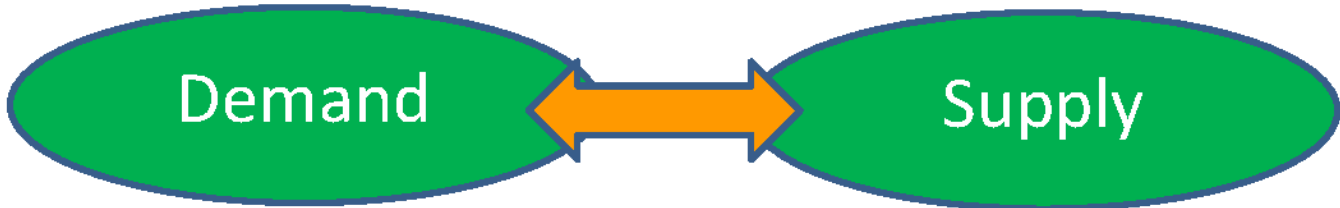
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชนและภาคประชาสังคม

การศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย

1. การยกระดับทักษะของแรงงานให้ตรงตาม 5 อุตสาหกรรมเป้าหมายและตลาดแรงงาน
2. ประสานความร่วมมือในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ตามโครงการสานพลังประชารัฐ
3. ปรับการจัดการศึกษาให้ตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงาน
4. ยกกระดับทักษะและเทียบเคียง/เทียบระดับกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ
5. การพัฒนาเกษตรกรเป็น Smart Farmers ผู้ประกอบการให้เป็น Smart Enterprises Smart SMEs
6. การพัฒนาวิชาชีพต่าง ๆ โดยการศึกษและการฝึกอบรม (Professional Development
7. การส่งเสริม R&D

เงื่อนไขความสำเร็จ

- กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา การผลิตกำลังคนในระดับต่าง ๆ ให้ชัดเจน ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
- จัดหลักสูตรระดับต่าง ๆ ให้ตรงกับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับ Thailand 4.0 (CCPR)
- จัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การลงมือปฏิบัติ Active Learning
- พัฒนาทักษะและสมรรถนะครูในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนเข้าสู่ Thailand 4.0
- จัดทำฐานข้อมูลกำลังคน เพื่อการจัดการศึกษารองรับการทำงานในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมและความต้องการของตลาดแรงงาน
- มีมาตรการอุดหนุนเงินการศึกษาให้กับสถาบันที่จัดการศึกษาสาขาที่ขาดแคลน/รองรับ Thailand 4.0

จังหวัด

ตอบสนองความต้องการ 10 อุตสาหกรรม
เป้าหมายรวมทั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

HUB ASEAN
Nano Bio Robotics Digital

ตอบสนองความต้องการ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย

1. การต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-curve)

ประกอบด้วย

- 1.1 ยานยนต์สมัยใหม่
- 1.2 อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ
- 1.3 การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
- 1.4 การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ
- 1.5 การแปรรูปอาหาร

2. การเพิ่ม 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve)

ประกอบด้วย

- 2.1 หุ่นยนต์
- 2.2 การบินและโลจิสติกส์
- 2.3 เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ
- 2.4 ดิจิทัล
- 2.5 การแพทย์ครบวงจร

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีการประกาศทั้งหมด

13 กลุ่มกิจการ ประกอบด้วย

- 1) อุตสาหกรรมเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
- 2) เซรามิกส์
- 3) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
- 4) อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน
- 5) อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ
- 6) การผลิตเครื่องมือแพทย์
- 7) อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน
- 8) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
- 9) การผลิตพลาสติก
- 10) การผลิตยา
- 11) กิจการโลจิสติกส์
- 12) นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
- 13) กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

การดำเนินการ Reprofile ของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ยุทธศาสตร์กลุ่มภาคเหนือ

- การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- แหล่งผลิตอาหารปลอดภัย
- เศรษฐกิจพิเศษ

ยุทธศาสตร์กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- การพัฒนาอาหารสู่ครัวโลก

ยุทธศาสตร์กลุ่มภาคตะวันตก

- วิทยาศาสตร์ประยุกต์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ
- อุตสาหกรรมบริการ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การโรงแรมและที่พัก
- อุตสาหกรรมการเกษตร เกษตรอินทรีย์ อุตสาหกรรม อาหารและการบริการ

ยุทธศาสตร์กลุ่มภาคกลาง

- การท่องเที่ยว
- การเกษตร
- สิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์กลุ่มภาคใต้

- อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ
- เทคโนโลยีการเกษตรและอาหาร

ยุทธศาสตร์กลุ่มกรุงเทพมหานคร

- อุตสาหกรรมบริการ
- การดูแลผู้สูงอายุเขตเมือง

การดำเนินการ Reprofile ของสถาบันอุดมศึกษากลุ่มใหม่

กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง

มทร. ได้นำเสนอข้อมูลและกำหนดทิศทางการ Reprofile

และการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยมีอัตลักษณ์ร่วมกันคือ การผลิตบัณฑิตนักปฏิบัติ (Hands-on) จำแนกออกเป็น 6 กลุ่ม พร้อมทั้งกำหนดสถาบันเจ้าภาพในแต่ละโครงการ

ทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษา	Mega Project	มหาวิทยาลัยเจ้าภาพ
กลุ่มที่ 1: แผนพัฒนากำลังคนระบบ Transport & Logistic	<ul style="list-style-type: none">ระบบขนส่งทางบก/ Logisticระบบขนส่งทางอากาศระบบขนส่งทางทะเลระบบขนส่งทางราง	มทร.ตะวันออก มทร.กรุงเทพ มทร.ศรีวิชัย มทร.อีสาน
กลุ่มที่ 2 : โครงการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy)	<ul style="list-style-type: none">การพัฒนากำลังคน (Digital Workforces)การพัฒนาเนื้อหา (Digital Contents)การส่งเสริมการเรียนรู้ (Digital Learning)การพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ภายใต้เศรษฐกิจดิจิทัล(Digital Entrepreneur)	มทร.พระนคร

ที่มา : การประชุม Retreat ครั้งที่ 2 ของกลุ่ม มทร. เมื่อ ตุลาคม 2558

การดำเนินการ Reprofile ของสถาบันอุดมศึกษากลุ่มใหม่

กลุ่มมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง

ทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษา	Mega Project	มหาวิทยาลัยเจ้าภาพ
กลุ่มที่ 3 : โครงการการบริหารจัดการน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและโครงการ เกษตรอาหาร	<ul style="list-style-type: none">โครงการบริหารจัดการน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมโครงการเกษตร/อาหาร	มทร.สุวรรณภูมิ มทร.ตะวันออก
กลุ่มที่ 4 : โครงการพัฒนารูปแบบการจัด การศึกษา	<ul style="list-style-type: none">การผลิตครูอาชีพศึกษา	มทร.ธัญบุรี/มทร.ล้านนา
กลุ่มที่ 5 : โครงการ Social Enterprise/Social Engagement	<ul style="list-style-type: none">Social EnterpriseSocial Engagement	มทร.กรุงเทพ มทร.ล้านนา
กลุ่มที่ 6 : โครงการ Creative Industry	<ul style="list-style-type: none">Creative Industry	มทร.รัตนโกสินทร์

ที่มา : การประชุม Retreat ครั้งที่ 2 ของกลุ่ม มทร. เมื่อ ตุลาคม 2558

รัฐธรรมนูญกับทิศทางการศึกษาไทย

หมวด 5

หน้าที่ของรัฐ

มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐร้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัวชุมชน สังคมและประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์เข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลुวัตถุประสงค์ดังกล่าว

หมวด 16

การปฏิรูปประเทศ

มาตรา 258

จ. ด้านการศึกษา

(1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

(2) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา 54 วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(3) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู และอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

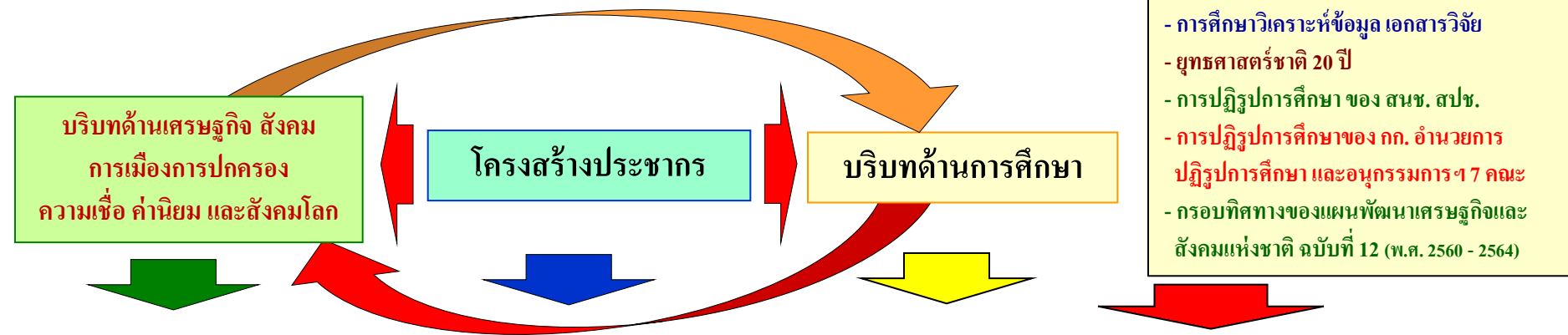
(4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวโดยสอดคล้องทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

มาตรา 261

ในการปฏิรูปตามมาตรา 258 จ. ด้านการศึกษา ให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระคณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน

นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะ และร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง

ความเชื่อมโยง กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ผู้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา

กรอบวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ สร้างระบบการศึกษาที่รองรับการศึกษา การสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต และความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เป็นกลไกหลักของการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทย และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการ/แนวคิด 8 ประเด็น

เป้าหมายของการพัฒนาศึกษา ในโลกศตวรรษที่ ๒๑

- การเข้าถึง (Access)
- ความเท่าเทียม (Equity)
- คุณภาพ (Quality)
- ประสิทธิภาพ (Efficiency)
- ตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) (สามารถก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลาง)

(ร่าง) ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนาศึกษา

- การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ
- การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา
- การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

เป้าหมายสุดท้ายของแผนการศึกษาแห่งชาติ (Ends)

- คนไทยเป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และสมรรถนะที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0
- สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม มีความปรองดองและรู้จักสามัคคี สามารถนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง

ยุทธศาสตร์/มาตรการ

ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา	เป้าหมาย/ตัวชี้วัด			
	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 – 79
1. การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ	เป็นการวางระบบและกลไกการบริหารจัดการ โดยการกำหนดแผนและขั้นตอนการเปลี่ยนผ่าน (transition period) ภายใต้แผนบริหารความเสี่ยง(risk management) รวมทั้ง การเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (paradigm/mind set) ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และการนำร่องเพื่อเป็นตัวอย่างของความสำเร็จในการขยายผลต่อในระยะที่ 2	เป็นการขับเคลื่อนและขยายผลตัวอย่างของความสำเร็จให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายภายใต้ระบบและกลไกการบริหารจัดการที่เปลี่ยนไปและแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อรองรับปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้	เป็นการติดตามและประเมินผลในเชิงระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อปรับปรุงแก้ไข และวางแผนทางการบริหารจัดการในลักษณะเชิงพื้นที่ / กลุ่มเป้าหมายที่มีความแตกต่างกัน และขยายผลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนและนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม มีผลผลิต ผลลัพธ์ที่วัดได้	ทบทวนยุทธศาสตร์เป้าหมายการศึกษาในช่วง 15 ปีแรก และประเมินสถานการณ์ของประเทศและของโลกในด้านต่างๆ เพื่อการปรับยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ตลาดงานและการพัฒนาประเทศ
2. การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ				
3. การพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้				
4. การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา				
5. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม				
6.การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา				

การศึกษากับการเปลี่ยนแปลง

1. กำหนดบทบาทการผลิตนักศึกษาของอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาให้ชัดเจนตามความถนัดและความเป็นเลิศของแต่ละสถาบันเพื่อลดความซ้ำซ้อน และตรงกับทิศทางความต้องการของประเทศและประชาชนทุกช่วงวัย
2. กำหนดผลลัพธ์ (**Outcome**) ของสถาบันอุดมศึกษา เช่น เป็นศูนย์วิจัยที่มีคุณภาพ มีการวิจัยและพัฒนาจนเกิดเป็นนวัตกรรมจากทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อเพิ่มมูลค่าการส่งออกของประเทศ
3. จัดให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้แก่สถานศึกษาในท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น
4. สร้างทักษะการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้ภาษาเทคโนโลยี **STEM**

5. ต้องมีหลักสูตรที่คล่องตัว ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรู้ทักษะและความรู้ตามที่ต้องการได้
6. ต้องมีวิธีการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และสอดคล้องกับยุคสมัย ไม่ใช่การถ่ายทอดจากปาก (Transmissive Education) แต่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาปรับจาก **ครูจากห้องสี่เหลี่ยม** เป็น **ครูจากสภาพแวดล้อม** มีเครือข่ายความร่วมมือของครู (Professional Learning Communities : PLC)
7. ครูเปลี่ยนสภาพจากผู้สอน (Teacher) เป็นครูฝึก (coach) หรือครูอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Learning Facilitator) หรือ ครูประเมิน (Evaluator)

8. ปรับระบบการเรียนรู้จากการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้เป็นเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (*Learning by doing*) โดยการเรียนรู้แบบโครงงาน (*Project-based Learning : PBL*)

9. ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีความตื่นตัวในการเรียนรู้ **สร้างกลยุทธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด**

สวัสดีครับ

